

Nr 143.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning om ändrad lydelse av 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga härvid fogade förslag till förordning om ändrad lydelse av 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva.

Härigenom förordnas, att 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva skola i nedan angivna delar erhålla följande ändrade lydelse:

19 §.

Klass IV. För andel — — — — danaarv.

Andelsbelopp kronor	Procenttal	Skattebelopp kronor	Ökning för varje fullt 100-tal kronor, som faller mellan de i kol. 1 angivna andelsbeloppen, kronor
4,000	6.25	250	12.50
5,000	7.50	375	14.50
10,000	11.00	1,100	15.50

För andel — — — — varje fulla 100 kronor.

47 §.

1 mom. A. Uppgå — — — — provning.

B. Skall — — — — inbetalningar. Utgår skatten enligt klass I i tariffen, äger Konungen, då synnerliga skäl därtill äro, medgiva anstånd, som nu sagts, med skattens erläggande.

48 §.

2 mom. Avlider — — — — icke förfallit till betalning vid dödstillfället; dock må ej i fall, då Konungen jämlikt 47 § 1 mom. B medgivit anstånd, detta medföra rätt till eftergift av skatt till högre belopp än som skulle hava eftergivits, därest anstånd beviljats under allenast fem år. Därest — — — — förmån.

Denna förordning träder i kraft den 1 maj 1923; skolandet därvid iakttagas, *dels* att bestämmelserna i 19 § av förordningen skola äga tillämpning vid beräkning av arvsskatt och skatt för gåva i alla fall, där skatten erlägges efter nämnda dag, även om skattskyldighet tidigare inträtt, *dels ock* att vad i 47 § 1 mom. B stadgas om rätt för Konungen att i visst fall medgiva anstånd med erläggande av skatt skall äga tillämpning jämväl i sådana fall, där anstånd för viss tid jämlikt äldre bestämmelser före förordningens ikraftträdande redan beviljats eller eljest skattskyldighet dessförinnan inträtt.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

I en till Kungl. Maj:t ställd skrift har greve C. A. Trolle-Wachtmeister anhållit om Kungl. Maj:ts medverkan därtill, att sökanden måtte erhålla anstånd med erläggande genom tio lika årliga inbetalningar eller under den längre tid, som kunde finnas skälig, av arvsskatt för fideikommissegendomarna Årup och Trolle-Ljungby, vilka egendomar han såsom fideikommissarie tillträtt efter sin avlidne fader, överstekammarjunkaren greve Hans Gustaf Trolle-Wachtmeister.

Vederbörande domhavande har tillstyrkt bifall till sökandens anhållan, och länsstyrelsen i Kristianstads län har förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot bifall till ansökningen om skattens erläggande genom tio lika årliga inbetalningar.

Statskontoret, som i ärendet avgivit infortrat utlåtande, har ansett sökandens framställning böra under vissa villkor vinna beaktande, men tillika erinrat, att för ett frångående, på sätt nu ifrågasattes, av arvsskatteförordningens bestämmelser torde erfordras, att riksdagens medgivande inhämtades.

Hos Kungl. Maj:t har vidare innehavaren av Svenstorps fideikommiss och Björnstorps fideikommiss friherre Nils Gyllenkrok gjort framställning om, bland annat, utsträckning, från fem till tio år, av den tid, inom vilken arvsskatt skulle erläggas för nämnda fideikommissegendomar, som han tillträtt efter sin framlidne fader, friherre Axel A:son Gyllenkrok. Även i detta fall har vederbörande domhavande hemställt, att ansökningen, såvitt den avsåge sökanden påförd arvsskatt, måtte bifallas, varjämte länsstyrelsen i Malmöhus län förklarat sig för sin del icke hava något att erinra mot att ansökningen i motsvarande mån vunne bifall. Länsstyrelsen har dock ifrågasatt, huruvida icke för tryggande av kro-

nans rätt borde såsom villkor fordras, att sökanden för behörigt fullgörande av de årliga inbetalningarna jämte därå belöpande ränta ställde av länsstyrelsen godkänd säkerhet.

Vid den slutliga handläggningen av förberörda två ansökningsärenden har nu fråga uppkommit, huruvida icke det för dem gemensamma spörsmålet borde genom en författningsändring vinna en allmän reglering. I sådant syfte har inom finansdepartementets lagbyrå utarbetats en promemoria i ämnet, vilken jämväl upptagit till behandling ett annat ändringsförslag beträffande arvsskatteförordningen. Nämda promemoria, över vilken statskontoret avgivit infortrat utlåtande, är av följande lydelse:

1:o)

»Enligt den i 19 § förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva uppställda skattetariffen skall i klass IV för ett andelsbelopp av 5,000 kronor skatt erläggas med 375 kronor, och skall skatten för varje fullt 100-tal kronor, som faller mellan andelsbeloppen 5,000 kronor och 10,000 kronor, ökas med 12 kronor 50 öre. För ett andelsbelopp av 9,900 kronor utgör skatten enligt dessa uppgifter 987 kronor 50 öre. Vid en ytterligare ökning av andelsbeloppet med 100 kronor till 10,000 kronor skall emellertid skatten enligt tariffen utgöra 1,100 kronor eller 112 kronor 50 öre mera än för andelsbeloppet 9,900 kronor.

Denna oegentlighet torde böra rättas.

Då skatten för ett andelsbelopp av 10,000 kronor även enligt klass III i tariffen är 1,100 kronor, bör tydligtvis skatten för samma belopp enligt klass IV ej vara lägre, utan torde ändringen i klass IV böra ske på det sätt, att ökningen i skatt för varje fullt 100-tal kronor, som faller mellan andelsbeloppen 5,000 kronor och 10,000 kronor, bestämmes till 14 kronor 50 öre. Skatten för 9,900 kronor andelsbelopp blir då 1,085 kronor 50 öre.

Till förordning om ändring av arvsskatteförordningen i denna del torde — liksom vid förordningen den 16 juli 1919, varigenom skattesatserna undergingo förhöjning — böra fogas en övergångsbestämmelse av innehåll, att bestämmelserna i den nya förordningen skola äga tillämpning vid beräkning av arvsskatt och skatt för gåva i alla fall, där skatten erlägges efter förordningens ikraftträdande, även om skattskyldighet inträtt tidigare.

Genomförandet av här ifrågasatt ändring påkallar omräkning av de i administrativ ordning fastställda tabellerna till ledning vid uträkandet av skatt enligt arvsskatteförordningen (Svensk författningsamling 1920:146), nämligen i fråga om arvsskatt i tabellen för klass IV för andel från och med 5,100 till och med 9,900 kronor.

2:o)

I 47 § av arvsskatteförordningen behandlas frågan om anstånd i vissa fall med skattens erläggande, och mom. 1 A innefattar de allmänna bestämmelserna i ämnet. Uppgår i dödsbo beloppet av kontanta medel samt värdet av obligationer och andra lätt realiserbara värdepapper sammanlagt icke till dubbla beloppet av

den arvsskatt, som skall erläggas för behållningen i boet, eller föreligger i andra fall för någon, som är skattskyldig enligt berörda förordning, avsevärd svårighet att genast erlägga hela den skatt, som belöper på honom tillfallen egendom, må, såvida skatten uppgår till minst femhundra kronor, densamma betalas genom högst fem lika årliga inbetalningar efter domarens eller Konungens befallningshavandes prövning.

Bestämmelserna om anstånd hava motiverats av svårigheten att på en gång erlägga skatten, framför allt då i dödsbo icke finnes någon nämnvärd tillgång på kontanta penningar eller lätt realiserbara värdepapper, och i allmänhet sålunda i första hand gjorts beroende av *boets* beskaffenhet. Hänsyn har dock jämväl tagits till de särskilda arvingarnas (testaments- eller gåvotagarnas) svårigheter att på en gång gälda de skattebelopp, som skola av dem erläggas, i det att möjlighet beretts att, oberoende av *boets* större eller mindre tillgångar på användbara betalningsmedel, i förekommande fall medgiva lindring vid skattebetalningen.

Prövas avsevärd svårighet föreligga att genast erlägga skatt för nyttjanderätt, rätt till ränta, avkomst eller annan förmån eller skall skatt utgå för egendom av fideikommissnatur, äger skattskyldig, oavsett skattens belopp, rätt till anstånd, som ovan sägs; och må, där skatten utgår enligt klass II, klass III eller klass IV i tariffen, anståndet kunna utsträckas till högst tio lika årliga inbetalningar.

För den, som erhåller egendom av nu nämnd beskaffenhet, föreligger en särskild svårighet att på en gång erlägga ett stort skattebelopp, så mycket mera påtaglig som förvärvet omfattar endast avkastning av egendom och själva egendomen icke kan tagas i anspråk för att bereda medel till skatten eller ens kan ställas såsom säkerhet för skattebeloppet.

De särskilda förmåner, som vid förvärv av detta slags egendom anses i förevarande avseende böra få åtnjutas, äro dels frihet från skyldighet att ställa säkerhet för betalning av skatt, varmed anstånd erhållits, dels skattens fördelning på ett större antal år, då skatten utgår enligt de tre dyrare klasserna i tariffen.

Det torde nu kunna ifrågasättas, huruvida ens dessa lindrigare villkor för anstånds åtnjutande kunna anses innebära tillräcklig hänsyn till svårigheter, som kunna föreligga vid skattens betalning. I detta hänseende må uppmärksamheten fästas å beskattning av fång till fideikommitterad egendom med högt taxeringsvärde, varjämte tillika torde böra bringas i erinran den ej oväsentliga höjning, som arvsskatten och skatten för gåva undergingo år 1919.

Den möjlighet till vinnande av lättnad i berörda avseende, som torde böra åvägabringas, synes vara att i Kungl. Maj:ts hand lägga befogenheten att, då synnerliga skäl därtill äro, för fideikommissegendom medgiva anstånd till tio lika årliga inbetalningar, även då skatten beräknas efter klass I i tariffen. Denna betalningsfrist synes böra vara den längsta, som bör ifrågakomma. Något särskilt villkor för utsträckning beträffande klass I, exempelvis i form av säkerhets ställande för kronans risk att gå förlustig någon del av den skatt, som skolat inflyta, därest utsträckt anstånd icke beviljats, eller för räntebelopp, torde ej böra fordras. Jämlikt 3 mom. av 47 § skall å skatt, för vilken anstånd åtnjutes, ränta erläggas efter fem för hundra om året av oguldet belopp; och kommer detta stadgande att utan vidare vinna tillämpning, om utsträckt anstånd beträffande klass I medgives.

I 48 § 2 mom. stadgas, bland annat, att, där fideikommissinnehavare, vilken

är skattskyldig enligt klass I i tariffen, avlider inom två år från det han fideikommisset tillträtt, eftergives vad av skatten icke förfallit till betalning vid döds-tillfället. För detta fall synes böra föreskrivas, att utsträckt betalningsansånd icke skall medföra rätt till eftergift av skatt till högre belopp än vad som varit medgivet, om anstånd beviljats under allenast fem år.

Ehuru förevarande fråga torde äga största betydelsen vid fång till fideikommitterad egendom, lärur grunden för de lindrigare förutsättningarna för anstånd, som upptagits i 47 § 1 mom. B, böra föranleda, att den ytterligare lindring, som här satts i fråga, bör gälla samtliga fall enligt sagda författningsrum.

Såsom övergångsbestämmelse vid den ifrågasatta förordningens ikraftträdande torde böra stadgas, att vad i 47 § 1 mom. B i den nya förordningen stadgas om rätt för Konungen att i visst fall medgiva anstånd med erläggande av skatt skall äga tillämpning jämväl i sådana fall, där anstånd för viss tid jämlikt äldre bestämmelser före förordningens ikraftträdande redan beviljats eller eljest skattskyldighet dessförinnan inträtt.»

Vid promemorian hade fogats utarbetat förslag till förordning om ändrad lydelse av 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 om arvsskatt och skatt för gåva.

I sitt den 8 mars 1923 dagtecknade utlåtande har statskontoret, jämte det ämbetsverket tillstyrkt vidtagandet av den föreslagna ändringen av 19 §, beträffande de ifrågasatta ändringarna av 47 och 48 §§ erinrat, att statskontoret redan i ett särskilt fall — beträffande greve Trolle-Wachtmeisters förut omförmälda ansökan — tillstyrkt, att anstånd måtte medgivas med arvsskatts erläggande på sätt nu föreslagits, varvid statskontoret dock hade ifrågasatt, att såsom villkor för utsträckt betalningsansånd borde föreskrivas ställande av säkerhet. Då emellertid nu icke vore fråga om ett enstaka fall utan om en ändring av förordningen, syntes kravet på säkerhet kunna eftergivas.

Från beslutet om detta utlåtande var en ledamot såtillvida skiljaktig, att han ville i vissa avseenden ytterligare utvidga rätten till anstånd och ej ansåg någon ändring i 48 § erforderlig.

Vidkommande den ifrågasatta ändringen av 19 § i arvsskatteförordningen har jag för min del intet att erinra mot det i förenämnda promemoria framlagda förslaget till avhjälpande av den föreliggande oegentligheten.

*Departements-
chefen.*

Vad därefter angår frågan om beredande av möjlighet i vissa fall till utsträckt anstånd med erläggande av arvsskatt och skatt för gåva, vill jag till en början betona, att jag funnit de av mig anmälda framställningarna om dylikt anstånd för fideikommissegendom värda beaktande. Det gäller här erläggande under en kort tid av så betydande skattebelopp, att utsikter torde saknas att under nu rådande depressionstider med av-

kastningen av den fasta fideikommisssegendomen gälda den årliga skatteamorteringen ens då anstånd medgivits till fem årliga inbetalningar. Denna tidsfrist är den längsta, som enligt arvsskatteförordningen får åtnjutas av den fideikommissarie, som skall erlagga skatt efter klass I i skattetariffen. Till svårigheterna bidrager givetvis den icke oväsentliga skattehöjning, som ägt rum, sedan bestämmelserna om anstånd tillkommo. Då emellertid de skäl, som sålunda kunna framföras för medgivande av utsträckt betalningsanstånd, äro av så allmängiltig art, har jag ansett mig böra biträda det väckta förslaget om frågans lösande genom en allmän regel. Från lämplighetssynpunkt kan ock åberopas, att för bifall till ansökningar av förberörd art eljest måste för varje fall fordras riksdagens medverkan.

För vinnande av det ifrågasatta syftemålet synes man alltså böra i Kungl. Maj:ts hand lägga befogenheten att, då synnerliga skäl därtill äro, medgiva anstånd, som avses i 47 § 1 mom. B arvsskatteförordningen, med erläggande av skatt jämväl då denna utgår efter klass I i tariffen. Emot den omfattning av ifrågavarande ändring, som föreslagits i förbemälda promemoria, liksom ock beträffande utformningen i åberopade författningsförslag av hithörande bestämmelser har jag ej funnit anledning till erinran.

Det ligger i sakens natur, att de av mig nu ifrågasatta ändringarna i arvsskatteförordningen böra träda i kraft snarast möjligt, förslagsvis den 1 maj 1923.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst nämnda förslag till förordning om ändrad lydelse av 19 §, 47 § 1 mom. och 48 § 2 mom. i förordningen den 19 november 1914 (nr 381) om arvsskatt och skatt för gåva, hemställer departementschefen, att förslaget måtte genom proposition föreläggas riksdagen till antagande.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

_____ *Gunnar Grip.*